

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Warszawa, dnia 11.06.2015 r.

2015 r.

PROKURATOR GENERALNY

PG VII G 025/186/15

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. ....

Data wpływu ...11.06.2015r.

Pan

Adam Podgórski

Zastępcą Szefa

Kancelarii Sejmu

W nawiązaniu do pisma z dnia 27 maja 2015 r., GMS-WP-173-130/15, dotyczącego rządowego *projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw*, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 *ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze* (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, z późn. zm.), uprzejmie informuję, że do przedstawionego projektu, którego ramami objęta jest problematyka leżąca poza obszarem działania prokuratury i zakresem kompetencji merytorycznych Prokuratora Generalnego, uwag nie zgłaszam.

Andrzej Seremet

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 10 czerwca 2015 r.

DOLiS-033-237/15/KK/45826

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. ....

Data wpływu 16.06.2015

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu RP

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

Szanowny Panie Adamie!

w odpowiedzi na pismo z dnia 27 maja 2015 r. (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 1 czerwca 2015 r.) o sygnaturze: 6MS-WP-173-130/15, dotyczące rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, zwanego dalej „projektem ustawy”, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uprzejmie informuje, iż część jego uwag wyrażanych w toku rządowego procesu legislacyjnego zostało przyjętych przez projektodawcę. W związku z tym organ ds. ochrony danych osobowych – z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, zwana dalej ustawą o ochronie danych osobowych) – zgłasza następujące uwagi.

W art. 1 pkt 1 lit. g, art. 3 pkt 2 lit. b oraz w art. 5 pkt 3 lit. g projektu ustawy zawarto odniesienie do ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor przypomina, iż ustawa o ochronie danych osobowych jako akt ogólny ma zastosowanie, niezależnie od odesłań znajdujących się w omawianych przepisach ustaw. Takie odesłania nie określają także w sposób wystarczający zasad przetwarzania danych przez ministra oraz upoważnione podmioty. To w tych przepisach szczególnych powinny być określone wyczerpująco zasady przetwarzania danych przez administratora oraz podmioty, którym udostępniane są dane, w szczególności tryb pozyskiwania, udostępniania i przechowywania danych. Ogólne odesłanie do przepisów w/w ustawy może rodzić wątpliwości co do zasad przetwarzania danych mających zastosowanie. Przypomnieć należy, iż wśród przesłanek przetwarzania danych określonych w ustawie wskazano m.in. zgodę osoby, której dane dotyczą czy też umowę cywilnoprawną, której

stroną jest podmiot danych. Koniecznym wydaje się wskazanie przez projektodawcę, czy jego zamysłem jest oparcie przetwarzania na takich podstawach, które mogą zostać decyzją podmiotu danych zablokowane.

W art. 1 pkt 1 lit. g oraz art. 5 pkt 3 lit. g zaproponowano, aby minister właściwy ds. rodziny mógł przetwarzać dane w celu monitorowania realizacji ustaw. Przede wszystkim należy poddać ocenie, czy takie przetwarzanie danych przez ministra jest rzeczywiście niezbędne. Należy także zweryfikować, czy upoważnienie do wydania rozporządzenia dla ministra ujęte w art. 5 pkt 3 lit. i projektu nie jest zbyt szerokie. Zdaniem Generalnego Inspektora zaproponowane ogólne określenie celu przetwarzania jest niewłaściwe. Sugeruje się wprowadzenie możliwie precyzyjnego określenia celów, dla których będą przetwarzane dane osobowe. Będzie to zgodne z **zasadą celowości** ujętą w art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z tym postanowieniem dane osobowe powinny być zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami. Pozwoliłoby to także wyjaśnić, na czym dokładnie ma polegać monitorowanie realizacji ustawy i czy w istotnie niezbędne jest przetwarzanie zindywidualizowanych danych przez ministra.

Okresy retencji danych, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. h, art. 4 pkt 6 oraz w art. 5. pkt 2 lit. h projektu ustawy nie zostały w żaden sposób uzasadnione. **Generalny Inspektor poddaje w wątpliwość konieczność przechowywania takich informacji przez okres 10 lat od dnia zaprzestania udzielania świadczeń oraz 1 roku w przypadku, gdy świadczenie nie zostało przyznane oraz 10 lat od momentu ich udostępnienia uprawnionym organom.** W ocenie organu ds. ochrony danych osobowych jest to sprzeczne z podstawową **zasadą ograniczenia czasowego przetwarzania danych**, wyrażoną w art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, dane osobowe w postaci umożliwiającej identyfikację osób powinny być przechowywane nie dłużej, niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania. Nie jest jasnym, jakim celom miałoby służyć przechowywanie danych przez okres 10 lat po zaprzestaniu udzielania świadczeń oraz 1 roku w przypadku, gdy świadczenie nie zostało przyznane oraz 10 lat od momentu ich udostępnienia uprawnionym organom.

Wątpliwość budzi dodawany w art. 1 pkt 3 projektu ustawy art. 23b ust. 1 do ustawy o świadczeniach rodzinnych zobowiązujący do „**samodzielnego uzyskania** od organów podatkowych, organów emerytalno-rentowych oraz **z rejestrów publicznych, w drodze wymiany informacji w postaci elektronicznej** lub w drodze pisemnej (...) informacji i zaświadczeń wymienionych w dodanym do w/w ustawy art. 23b ust. 1 pkt 1-5. Wprowadzony przepis może stać się podstawą żądania właściwych, uprawnionych organów prowadzących postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych oraz marszałka województwa do udostępnienia jego pracownikom

bezpośredniego wglądu w dane przetwarzane w rejestrach publicznych, co może spowodować naruszenie ochrony danych, poprzez umożliwienie nieuprawnionego wglądu w dane, tj. wglądu w dane osób, które nie zwracały się do w/w organów o świadczenia rodzinne i wobec których nie toczy się żadne postępowanie w tych organach. Projektodawca powinien także zweryfikować, czy nie będzie to oznaczało konieczności zmiany przepisów dotyczących organów podatkowych, emerytalno-rentowych oraz prowadzących rejestry publiczne w zakresie katalogu podmiotów, którym mogą one udostępniać dane.

Wątpliwości może także budzić pojęcie wymiany informacji, które mogą być zarówno pozyskiwane jak i udostępniane w precyzyjnie określonych i niezbędnych sytuacjach. Projektodawca powinien zweryfikować, czy istnieją cele i niezbędność dla uzasadnienia tak szerokiego zakresu udostępniania danych, zwłaszcza danych wrażliwych, których przetwarzanie jest regulowane w art. 27 ustawy o ochronie danych osobowych. Należy przypomnieć, iż ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 235, z późn. zm.) przewiduje tryb wnioskowy w dostępie do danych zgromadzonych w rejestrze publicznym, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań jednostki, której dane są udostępniane. Jest to szczególnie istotne w obliczu przetwarzania danych wrażliwych związanych m.in. z pomocą rodzinie i osobom niepełnosprawnym. Także ewentualne dalsze wykorzystanie danych z rejestrów publicznych w innym celu niż realizacja zadań publicznych musi być zgodne z zasadami ujętymi w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 782). Podstawową zasadą wpływającą z w/w aktów prawnych jest zakaz wykorzystania informacji dla innych celów, niż ustalone we właściwych przepisach.

Wprowadzone w wymienionych w art. 2 pkt 2 oraz w art. 3 pkt 1 projektu przepisach możliwości „wymiany danych” drogą elektroniczną nie określają warunków i zabezpieczeń, jakie powinny być zastosowane zarówno po stronie podmiotu pobierającego dane, jak i po stronie podmiotu udostępniającego dane, aby dane osób przetwarzane w rejestrach, z których mają być udostępniane, nie zostały udostępnione uprawnionym podmiotom bez zaistnienia przyczyn uprawniających do ich pozyskania, np. aby nie było możliwe pobranie informacji o uprawnieniach do kierowania pojazdami odnoszących się do osób, wobec których nie toczy się postępowanie alimentacyjne.

W w/w przepisach nadaje się określonym podmiotom prawo pozyskiwania drogą elektroniczną danych przetwarzanych w rejestrach prowadzonych przez inne podmioty, nie wprowadzając jednocześnie warunków, jakie powinny być spełnione, aby nie dochodziło do nieuprawnionego wykorzystania pozyskiwanych danych. W szczególności w w/w przepisach nie ma odniesienia do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 2005 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępniania danych zgromadzonych w rejestrze publicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr

205, poz. 1692, zwane dalej rozporządzeniem w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępniania danych zgromadzonych w rejestrze publicznym). Koniecznym jest także dodanie obostrzenia, iż takie udostępnienie może mieć miejsce w zakresie niezbędnym dla potrzeb prowadzonego postępowania. Brak jest również warunków, jakie powinny być spełnione przez podmioty uprawnione do pozyskiwania danych w zakresie ich zabezpieczenia przed bezprawnym pozyskaniem.

W art. 3 pkt 1 projektu zaproponowano także korzystanie przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności z danych o kwalifikacjach i umiejętnościach zawodowych oraz doświadczeniu zawodowym, a także o posiadaniu statusu bezrobotnego i pobieraniu świadczeń z tym związanych, które pozostają w dyspozycji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz publicznych służb zatrudnienia. Generalny Inspektor wnosi o rozpatrzenie, czy dane takie są w istocie niezbędne do przeprowadzenia postępowania mającego na celu potwierdzenie stanu zdrowia osoby wnioskującej o ustalenie niepełnosprawności albo o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Dopuszczenie przetwarzania takich danych wydaje się sprzeczne z **zasadą adekwatności danych**, o której mowa powyżej. Członkowie w/w zespołów nie potrzebują takich kategorii danych do stwierdzenia stanu zdrowia wnioskującego w zakresie jego niepełnosprawności. W obliczu propozycji przetwarzania takich danych w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (proponowany art. 6d ust. 4 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.) możliwym będzie także pozyskiwanie tych danych przez podmioty wymienione w projektowanym art. 6d ust. 4a w/w ustawy – organy samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Rozwiązanie takie w zakresie przetwarzania danych dotyczących sfery zawodowej wnioskodawców wydaje się bezzasadne.

W zakresie propozycji ujętej w art. 3 pkt 3 projektu Generalny Inspektor przyjmuje, iż sprawozdania rzeczowo-finansowe nie będą obejmować danych osobowych. Jeżeli jest inaczej, konieczne jest szczegółowe wyjaśnienie tej kwestii.

W art. 4 pkt 1-4 zobowiązano organy samorządu lokalnego oraz wojewodę do tworzenia oraz przekazywania sprawozdań wyłącznie w formie elektronicznej. Generalny Inspektor przyjmuje, iż nie będą one obejmować danych osobowych. Jeżeli jest inaczej, konieczne jest szczegółowe wyjaśnienie tej kwestii. Projektodawca powinien się do tej kwestii odnieść.

W art. 4 pkt 6 zaproponowano, by rejestr centralny zawierał zanonimizowane informacje związane z przyznawaniem i realizowaniem świadczeń pomocy społecznej (projektowany art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późn. zm., zwana dalej ustawą o pomocy społecznej). Jednocześnie kolejny projektowany przepis (art. 23a ust. 2 w/w ustawy) określa katalog danych, które mają być przetwarzane w rejestrze centralnym. Takie

dwukierunkowe podejście wydaje się nie do pogodzenia i rodzi wewnętrzną niespójność w projekcie. **Generalny Inspektor sugeruje doprecyzowanie omawianego przepisu. Katalog danych, które mają być przetwarzane w rejestrze powinien być maksymalnie ograniczony i zawierać jedynie dane niezbędne w związku z przyznawaniem pomocy społecznej.** Także zasady dostępu do danych powinny być wyraźnie określone, tak by nie dochodziło do nieprawidłowości.

Uwagi poczynione powyżej w zakresie propozycji z art. 2 pkt 2 i art. 3 pkt 1 projektu mają zastosowanie do art. 4 pkt 6, który odnosi się do prawa dostępu do informacji, o których mowa w dodawanym art. 23a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W art. 23a ust. 3 tej ustawy wprowadza się prawo dostępu do danych, o których mowa w art. 23a ust. 2 w/w ustawy w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia, osób korzystających ze świadczeń oraz członków ich rodzin dla:

- 1) ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz wojewodów,
- 2) organów właściwych, o których mowa w art. 3 pkt 11 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 3) organów właściwych dłużnika, o których mowa w art. 9 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, nie informując jednocześnie o sposobie, w jaki informacje te mogą być pozyskane.

W szczególności koniecznym wydaje się odpowiedzenie na pytanie, czy prawo dostępu do informacji może być utożsamiane z prawem dostępu do tych informacji poprzez uzyskanie odpowiedniego dostępu do systemu informatycznego, w którym są one przetwarzane, czy też prawem do ich uzyskiwania w trybie wnioskowym, o którym mowa w § 2 ust 1 rozporządzenia w sprawie sposobu, zakresu i trybu udostępniania danych zgromadzonych w rejestrze publicznym, o którym mowa wyżej.

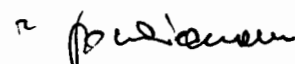
W zakresie propozycji ujętej w art. 4 pkt 8 lit. b Generalny Inspektor poddaje pod rozwagę możliwość uzupełnienia postanowienia z ust. 5g poprzez wprowadzenie pouczenia o możliwości uzyskiwania dostępu i poprawiania błędnych danych osobowych przez osoby ujęte w kwestionariuszu. Także w ustępie 5h proponuje się doprecyzowanie, iż wywiad nie może być zmieniony w zakresie danych pozyskanych od osoby w trakcie przeprowadzonego wywiadu, chyba że są one nieprawidłowe. Stanowiłoby to realizację **praw kontrolnych osoby, której dane dotyczą** uregulowanych w art. 32 ustawy o ochronie danych osobowych.

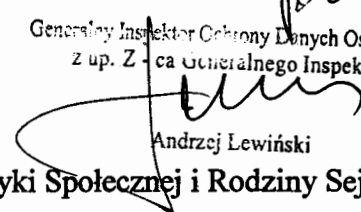
W obliczu możliwości pozyskiwania danych z właściwych rejestrów i baz projektodawca powinien rozważyć, czy niezbędnym będzie wymaganie przedstawienia zaświadczeń przez wnioskujących o udzielenie świadczeń. Czy nie będzie wystarczającym przedstawianie oświadczeń

przez wnioskodawców, które jak zakłada projektodawca, mogą w sposób łatwy zostać zweryfikowane przez organ podejmujący rozstrzygnięcie.

Podsumowując, Generalny Inspektor zwraca uwagę, iż projekt ustawy w obecnym brzmieniu doprowadzi do stworzenia, poza rejestrem centralnym, regionalnych zbiorów danych o dużej wrażliwości. Niezbędnym będzie właściwe ich zabezpieczenie oraz przestrzeganie przez administratorów szeregu obowiązków wynikających z przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, ale przede wszystkim przepisów prawnych istotnych dla ich funkcjonowania.

Z uwagi na złożoność przedstawionych propozycji Generalny Inspektor zastrzega sobie możliwość składania dalszych uwag.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z up. Z - ca Generalnego Inspektora

Andrzej Lewiński

Do wiadomości:

P. Sławomir Piechota, przewodniczący Komisji Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP.